

Fremsat den 19. december 2019 af Sikandar Siddique (ALT) og Rasmus Nordqvist (ALT)

Forslag til folketingsbeslutning

om oprettelse af specialenheder i politiet fokuseret på vold i nære relationer

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingsår at oprette en specialenhed i hver af politiets 12 kredse, hvor medarbejdere hos politiet med specialiseret viden ar-

bejder tværfagligt med det fokus at forebygge og efterforske vold i nære relationer.

Bemærkninger til forslaget

Vold i nære relationer er et alvorligt problem. Særlig den kønsmæssige ubalance i volden kræver handling. Antallet af kvinder, der udsættes for vold i nære relationer er stort set uændret gennem de seneste knap 15 år. Det skønnes, at 38.000 kvinder og 19.000 mænd i 2017 blev udsat for fysisk partnervold. Psykisk partnervold er omkring dobbelt så udbredt. Kvinder udsættes oftere end mænd for både fysisk og psykisk partnervold, stalking og digitale krænkelser. Samtidig er volden mod kvinder typisk grovere, mens undersøgelser vurderer, at andelen af mænd udsat for fysisk partnervold har været stigende siden 2015. (»Handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer, Udenrigsministeriet 2019-2022«, Udenrigsministeriet, marts 2019).

Forbrydelser inden for familien har traditionelt været svære sager med lave anmeldelsesprocenter, svigtende myndighedsfokus og lave domfældelsesprocenter. Det gælder eksempelvis sager om stalking, trusler, psykisk, fysisk og seksualiseret vold/voldtægt og tilholdssager. Sagerne er kendetegnet ved at have en kønsmæssig ubalance, hvor ofrene primært er kvinder og overgrebspersonerne oftest er mænd. Det er samtidig sager, som ikke har haft et tilstrækkeligt fokus hos myndighederne, til trods for de voldsomme personlige omkostninger volden har for individet og for samfundet. (»Udsathed for vold og andre former for kriminalitet - Offerundersøgelserne 2005-2016«, Anne-Julie Boesen Pedersen m.fl., Justitsministeriet, december 2017.)

Forslagsstillerne mener på linje med justitsministeren, at man fra politisk hold har en forpligtelse til at hjælpe ofrene ved at give politiet midlerne til at styrke den forebyggende praksis, jf. bl.a. svar på Retsudvalget alm. del – spørgsmål 180. Derfor forslår forslagsstillerne, at der oprettes en central specialenhed hos politiet.

Forslagets nærmere indhold

Med forslaget foreslås det at oprette særlige politienheder i politiets 12 kredse, som besidder en specialiseret viden og arbejder tværfagligt med det fokus at forebygge og efterforske vold i nære relationer, herunder overvåger politikredsenes praksis og omfanget af volden i nære relationer – både psykisk og fysisk vold.

Specialenheden skal medvirke til at sikre politiet bedre efterforskningsmæssige skridt i de konkrete sager og sikre den nødvendige hjælp til voldsopofrene, og at der sker retsforfølgelse af voldsudøvere.

Sideløbende skal enheden have fokus på forebyggelse af vold, eksempelvis gennem risikoanalyser på baggrund af hændelser.

Specialenheden skal desuden inddrage andre landes praksis, hvor man har haft gode erfaringer. Til illustration kan nævnes den norske praksis, hvor formodede voldsudøvere opspøges i hjemmet, i fald en nuværende eller tidligere partner flytter på krisecenter. (»Et liv uden vold - Handlingsplan

mot vold i nære relationer«, 2014-2017, Justis- og beredskapsdepartementet).

Endelig skal den foreslåede specialenhed have en analytisk kompetence, der løbende kan monitorere politikredsenes praksis på området og fungere som viden- og sparringsorgan for det øvrige personale hos politiet.

Oprettelse af specialenheden skal således ses som et generelt kompetenceløft af kredsenes elementære politiarbejde.

Behovet for en forbedret praksis hos politiet kan eksempelvis ses på voldtægtsområdet. Det Kriminalpræventive Råd anslår, at omkring 5.400 kvinder hvert år udsættes for tvangssamleje eller forsøg på det. Af disse overfald modtog politiet i 2018 kun 1.079 anmeldelser for voldtægt eller voldtægtsforsøg. Og kun 86 personer blev fundet skyldige i voldtægt eller voldtægtsforsøg i 2017. Over halvdelen af dømte voldtægter og forsøg herpå begås af en (eks)partner, en ven, en bekendt eller et familiemedlem. (»Udsathed for vold og andre former for kriminalitet Offerundersøgelserne 2005-2016«, Anne-Julie Boesen Pedersen m.fl., Justitsministeriet, december 2017.) Man må derfor antage, at det altså er i de nære relationer, hvor man burde kunne føle sig aller mest tryk, at forbrydelserne oftest begås. Desuden tyder det på, at der er et mørketal for både anmeldelser, sager og domfældelser bare på dette ene partnervoldsområde.

Forskningen såvel som erfaringer fra f.eks. Norge og Skotland viser, at politiet kan iværksætte forebyggende tiltag uden at bryde med retsprincippet om, at politiet ikke skal anholde en borger uden tilstrækkeligt bevis for, at vedkommende har begået noget ulovligt. Den pauvre retsstilling, der i dag særlig rammer kvinder, kan vi som samfund ikke være bekendt.

Værktøjer

I Danmark har satspuljeprojektet »Interventionscenter mod partnervold«, hvor Østjyllands Politikreds ved udrykninger til partnervold tilbød både offeret og udøveren ambulante rådgivning varetaget af civilsamfundet, vist, at en relativt simpel opsøgende praksis kan have stor effekt på at stoppe voldsspiralen for både den udsatte, udøveren og eventuelle børn. Præventive tiltag virker og bør derfor være udgangspunktet for politiets håndtering, uanset hvor i landet man befinder sig. Eksempelvis sikrede projektet, at udøvere, der var mere psykologisk og socialt belastede, end dem, der normalt frivilligt søger hjælp, fik behandling. Antallet af politiets underretninger blev ifølge Socialstyrelsens evaluering fordoblet under projektet. (»Interventionscenter ved partnervold - Beskrivende evaluering af et forsøgsprojekt«, G. Steverson, Socialstyrelsen, 2015).

Det danske politi begyndte i 2015 at anvende det evidensbaserede risikovurderingsværktøj SARA:SV (Spousal Assault Risk Assessment) for risikoen for partnerdrab. Formålet med risikovurderingen er at forebygge, at en voldsudøver fortsætter med fysisk eller psykisk partnervold eller trusler herom.

En forskningsrapport fra 2016 viser desværre, at risikovurderingen imidlertid kun tages i brug, når der allerede har været fysisk vold til stede i parforholdet, altså i gentagelsestilfældene. («Forebyggelse af drab og dødelig vold i nære relationer», af Nell Rasmussen m.fl., Rådgivende Sociologer, juni 2016). Dette på trods af at international forskning på området viser, at psykisk vold og dødstrusler er afgørende risikofaktorer i forbindelse med forebyggelsen af yderligere vold, en eskalering af volden og risikoen for partnerdrab, («When Men Murder Women», Dobash, R. E. og Dobash, R. P., 2015), hvilket også indikeres i en dansk kontekst i ovenstående danske rapport om forebyggelse af drab og dødelig vold i nære relationer. Skal vi nedbringe antallet af partnerdrab i Danmark, er det således afgørende, at politiets nuværende risikovurderinger og praksis for deres anvendelse forbedres og udvides.

Ifølge politilovens § 1 skal politiet gennemføre »forebyggende, hjælpende og håndhævede virksomhed«. I praksis er der angiveligt ingen tradition for at vægte forebyggelsespligten lige så højt som håndhævelsespligten. («Forebyggelse af drab og dødelig vold i nære relationer», Nell Rasmussen m.fl., Rådgivende Sociologer, juni 2016). I Danmark dræbes der langt flere kvinder af en partner som udslag af vold i nære relationer, end der til sammen er døde i bande-krig og terrorangreb i Danmark.

Forslagsstillerne mener, at det er på høje tid, at der effektivt sættes ind for at forhindre, forebygge og efterforske partnervold, og finder ikke, at den nuværende indsats og de nuværende initiativer er tilstrækkelige. Derfor fremsættes dette forslag om at styrke politiets fokus og indsats mod

vold i nære relationer, til gavn både for ofrene, udøverne og øvrige, der bliver berørt af volden, og for samfundet som helhed.

Forslagsstillerne finder det mest hensigtsmæssigt, at justitsministeren som ramme for specialenheden og politikredsens oprustning med både forebyggelse såvel som håndhævelse af sager om partnervold skal fastsætte mål og strategi for nedbringelse af partnervold, og at Rigspolitiet skal forpligtes til at monitorere udviklingen.

Forslagsstillerne ønsker at forhandle den konkrete model for oprettelsen af specialenhederne med de øvrige forligspartnere i politiforliget, hvor det efter forslagsstillernes opfattelse er oplagt at se på oprettelsen af enheder for it-kriminalitet såvel som at lade sig inspirere af politiets organisering på rocker- og bandeområdet.

Finansiering

De særlige politienheder vurderes at skulle bestå af ca. 10-20 medarbejdere afhængig af konkrete behov i den pågældende kreds. Det anslås på den baggrund, at oprettelse og drift af de særlige politienheder vil beløbe sig til omkring 100 mio. kr. årligt.

Forslaget skal prioriteres inden for politiets eksisterende rammer, hvor forslagsstillerne peger på, at der kan ske en omprioritering fra opgaver i forbindelse med grænsekontrol, hvor politiet i 2018 brugte 166 mio. kr. Forslagsstillerne er dog åbne over for at diskutere alternative finansieringskilder.

Skriftlig fremsættelse

Sikandar Siddique (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af specialenheder i politiet fokuseret på vold i nære relationer.

(Beslutningsforslag nr. B 63)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.